

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมะเนาะ เราฟังธรรมะเพื่อสติปัญญาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา เราจะอ่านทุกอย่าง มองโลกเข้าใจหมดเลย ถ้าเราไม่มีสติปัญญา เราเป็นเหยื่อนะ เราเชื่อเขาไปโดยที่ที่เราเชื่อเขาไป โดยกระแส ว่าคนนี่ไปเยอะ คนนี่ไปมาก เราจะตามเขาไปๆ

เวลาคนไปมากคนมีปัญญาไหม คนโง่มาก คนฉลาดมาก ถ้าคนฉลาดมากเขามีสติมี ปัญญาของเรา เราต้องมีสติปัญญาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา เราฟังธรรมๆ เพื่อเตือนสติปัญญา ของเราไง

สติปัญญา เห็นไหม สติเกิดจากระลึกรู้ สติไม่ต้องไปซื้อไปหา สติเกิดจากราฝึกฝน ขึ้นมา เราเกิดปัญญาๆ ปัญญามันรู้เท่าตัวเราเองนะ ถ้าเราไม่รู้ตัวเอง คุณสิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ เราได้อาศัยไง ได้อาศัย เพราะคนมีความเชื่อความศรัทธา แล้วความ เชื่อความศรัทธา ปู่ตาตายเราสอนๆ กันมา เวลาเจอพระๆ ให้ยกมือไหว้ เจอพระให้ยกมือไหว้ เพราะท่านเป็นผู้ประเสริฐๆ ท่านเสียสละทางโลกมาแล้วท่านจะคั่นคว่าของท่าน แล้วเวลา คั่นคว่าของท่านนะ ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติท่านมีอำนาจวาสนาบารมี ท่านทำของ ท่านไว้ แล้วเราเป็นผู้ที่ไม่มีปัญญาๆ ผู้ที่ไม่มีปัญญา เถรสองบาทๆ เห็นเขาทำก็ทำไปอย่างนั้นแหละ แต่มันไม่รู้หรอกว่าสิ่งที่ทำไปมันจะมีโทษหรือมีคุณ

ถ้ามันมีโทษ ทำทุกอย่างมันมีคุณและมีโทษในตัวของเขาเอง ในตัวของเขาเอง เช่น เรา ทำคุณงามความดี คนที่ใจเขาหยาบเขาก็บอกว่าทำไมเราต้องมากระเสือกกระสน ทำไมเราต้องมา เตือดร้อน นี่เขาเห็นโทษของเขา แต่เราเห็นคุณของเรา เราเห็นคุณของเรานะ สิ่งที่เขาว่าเป็น ประโยชน์กับเขา เราก็ได้ทำมาแล้ว เราก็อยู่ของเราโดยปกติมันก็เป็นอยู่แล้ว คือไม่ต้องทำอะไร มันก็เป็นประโยชน์ที่เขาพอใจ แต่เราจะขวนขวายของเรา เราขวนขวายของเราเพื่อประโยชน์ ของเรามากขึ้นไป

เขามองสิ่งนั้นเป็นโทษ เขามองเห็นว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ของเราเป็นโทษ แต่ของเราเห็นว่าสิ่งที่เขากำหนดอยู่นั้นมันเป็นโทษ เป็นโทษเพราะอะไร เป็นโทษเพราะเขาทำลาย ทำลายโอกาสของเขาเอง เขามีโอกาสที่จะชวนขวายเป็นได้ โอกาสที่จะชวนขวายเป็นได้ โอกาสชวนขวายเป็นได้ก็ต้องกระเสือกกระสนไปวัดไซ้ใหม่ กระเสือกกระสนไปวัด ไปลากสักการะเพื่อไปบูชาโมฆบุรุษไซ้ใหม่...มันไม่ใช่อย่างนั้น กระเสือกกระสนของเราคือเข้าห้องพระไฉ กระเสือกกระสนของเราคือมีสติปัญญาไง หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โง่ เรากำหนดเราได้ไง อานาปานสติมันเกิดอยู่ที่ปลายจมูกของเรานี่ไง

การหายใจเข้าและหายใจออก มันหายใจเข้าหายใจออกด้วยการดำรงชีวิตอยู่แล้ว แต่เพราะสติเราพลั้งพลอ เพราะสติเราคิดแต่เรื่องวัตถุ สติของเราคิดแต่เรื่องความมักใหญ่ใฝ่สูง แต่มันไม่มาคิดถึงตัวเราเองไง ถ้าเราคิดถึงตัวเราเองนะ เวลาลมเข้าลมออกมันต้องหายใจอยู่แล้ว ดำรงชีวิต มีสติ มีสติคือจิตกำหนดลมหายใจมันก็เป็นอานาปานสติขึ้นมา ลมหายใจเข้าลมหายใจออกดำรงชีวิตอยู่แล้ว แต่ความคิดความรู้สึกเรามันส่งไปที่ไหนก็ไม่รู้ ทั้งๆ ที่มันก็มีลมอยู่แล้ว แต่พอสติมันกำหนดเป็นลมหายใจเข้าออก นี่เรามีสติ

นี่ก็เหมือนกัน การชวนขวายเป็นของเรา คุณงามความดีของเราไง เราก็ทำหน้าที่การงานอยู่แล้ว เราก็เหนื่อยเราก็อากอยู่แล้ว เรายังต้องมาชวนขวายเป็นอะไรอีก...ก็ชวนขวายเป็นนี่ไง ชวนขวายเป็นที่เราทำงานเราก็ออยู่กับงาน เวลาทำหน้าที่การงาน สติปัญญาเราก็ออยู่กับงานของเรา เรามีสติขึ้นมางานก็ไม่เสียหาย ไม่พลั้งพลอ

ว่างจากงานๆ เห็นใหม่ เวลาคนเขามองเขาทำงานแล้วเขาไม่เอางานไปที่บ้าน ทำหน้าที่การงานจบแล้ว ไปบ้านอยู่กับครอบครัวของเราให้มีความอบอุ่น

เวลาไปอยู่ที่ทำงานก็คิดถึงครอบครัว คิดถึง โอ๊ย! คิดถึงไปหมดเลย เวลากลับบ้านมันเอางานไปทะเลาะกันในครอบครัวนะ ทั้งที่กลับไปที่บ้านแล้วมันก็เรื่องครอบครัวของเราไซ้ใหม่ เวลาเรามีความอบอุ่นในครอบครัวเราไซ้ใหม่ เวลาเราไปทำงานเราก็ออยู่กับงาน อยู่กับงาน มันมีสติมีปัญญาอยู่กับงานแล้วทำให้มันจบสิ้นไป นี่เรื่องของครอบครัว เดี่ยวเรากลับไปแล้วเราก็อไปจัดการของเรา เรื่องครอบครัวของเรา เห็นใหม่ มันมีสติอยู่กับปัจจุบัน คนที่มีปัญญามันก็ได้ประโยชน์ทั้งนั้นแหละ แล้วมันไม่มีความเครียดในหัวใจจนเกินไป ไม่มีความเครียดนะ

คนเรามีเวรมีกรรมนะ คนมีกรรมคุณงามความดีมา คนสร้างบุญกุศลมา ตกทุกข์ได้ยากมี
คนเกื้อกูล มีคนเมตตา คนที่ไม่ได้ทำอะไรมาเราก็ทำของเรา มาทำไมไม่มีคนสนใจเราเลย...ไม่มี
คนสนใจเพราะเราอ่อนแอ เราอยากให้เราสนใจ เขาเลยไม่สนใจไง ถ้าเราไม่ต้องให้ใครเขาสนใจ
เรา เราทำหน้าที่การงานของเราไป เรามีแต่การกระทำ เราทำของเราเต็มที่เลย เขาเห็น โอ๊ย! คนนี้
มันขยันหมั่นเพียร คนนี้เขาทำของเขาแล้วน่าสงสาร เขาทำจริง เขาอยากช่วยคนจริงๆ เขาไม่
อยากช่วยหรืออีกคนที่ว่าจับจด แหม! มาทำเตาะๆ ตะๆ ทำไมไม่มีคนเมตตาเราเลย ไม่มีคน
เมตตาเราเลย...มันเมตตาอะไร ตัวเองมันยังไม่เข้าใจตัวเอง ใครจะไปเมตตา แต่ถ้าเรามีสติมี
ปัญญา เราทำของเรา ทำของเรา ถ้ามันมีสติปัญญามันก็เข้าใจได้

เวลาเรามาอาศัย เรามาอาศัยร่มเงาของพระพุทธศาสนา เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรามา
บวช บวชแล้วเราบิณฑบาตเป็นวัตร เราทำตามข้อวัตรปฏิบัติ ด้วยความศรัทธาของญาติโยมเขา
เขาก็ต้องการการทำบุญกุศลของเขา เขาก็ต้องการพระ ถ้าที่ไหนไม่มีพระเขาก็ไม่มีโอกาสของ
เขา แต่เราก็ไม่ใช่ว่ามีเราแล้วเขาจะต้องได้บุญ เราก็อาศัยกรรมวินัย เราบิณฑบาตเป็นวัตร เรา
ไม่ได้ว่าเราจะต้องยอมคนนั้นๆ

เราทำหน้าที่ของเรา ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเอง ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเอง มันมีอำนาจ
วาสนาบารมีมันจะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ไง มันไม่ลบล้าง ไม่มีการกระทำให้มันเสียหายด้วย ด้วย
เหยื่อ คุณติ เวลาอากาศมันหนาว อากาศหนาว อากาศเย็น ลมพัดมา โอ้โฮ! มันมีความเย็นเพิ่มขึ้น
ไปเลย ทุกคนมันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากอยู่ในใจอยู่แล้ว แล้วมันโดนลากสักการะ เห็น
ไหม โมฆบุรุษตายเพราะลาภ เห็นลาภสักการะของเขา อยากได้ อยากดี อยากเด่น อยากดัง อยาก
เป็นไป มันตายหมดแหละ

แต่ถ้าเราไม่ต้องการอะไรเลย เราวินิจฉัยได้ เรามองออกใจ เรามองว่าอะไรควรและไม่
ควร เราทำหน้าที่ของเราดี หน้าที่ของเรา เห็นไหม คุณติ ศรัทธาไทยๆ ภิกษุทำศรัทธาไทยให้ตก
ล้วงใจ คนเขามีศรัทธามีความเชื่อของเขาโดยสายเลือดของเขา มนุษย์เรามันหวังพึ่งทั้งนั้นแหละ
คุณติ เวลาพระพุทธศาสนายังไม่เกิดขึ้นมาก็ถือผีถือสาวของเขา เขาหัวน้ําของเขา เขาหาที่พึ่ง
ของเขา มนุษย์ทุกคนเขาก็อยากมีที่พึ่งของเขา

ที่นี้มนุษย์ เราเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็มีความเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในสายเลือดอยู่แล้ว เขามีความเชื่ออยู่ในสายเลือดของเขา เราก็ทำหน้าที่ของเรา ความเชื่อในสายเลือดของเขา เห็นไหม

คูลี คุณพระสารีบุตรไปเจอพระอัสสชิ พระอัสสชิออกบิณฑบาตเฉยๆ ด้วยกิริยามารยาทของเขา ด้วยความสงบเย็นในหัวใจ พระสารีบุตรทำไมท่านสงบเสงี่ยม ท่านอ่อนน้อม อ่อนน้อมจากในหัวใจไง เวลาไปถาม อยากศึกษา ศึกษาไป เพราะว่าไปศึกษากับสังฆชัช ศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา ที่อวดตัวอวดตนว่าเก่ง ว่ามีความสามารถ มันศึกษาทันกัน ศึกษาทันกันแล้วมันแก้กิเลสไม่ได้ มันไม่เป็นปัจเจกตั้ง ไม่เป็นสันตสิทธินิโค มันไม่รู้ได้จำเพาะตน เรายังมีกิเลสอยู่ ยังมีไฟสุมขอนในใจอยู่ แล้วจบสิ้นกระบวนการการประพฤติปฏิบัติแล้ว จบสิ้นกระบวนการของการศึกษาแล้ว แล้วมันมีไฟสุมขอนอยู่มันเป็นความจริงได้อย่างไร แต่พอไปเจอพระอัสสชิ ท่านไม่มีไฟสุมขอน เพราะในหัวใจท่านสงบระงับ การเคลื่อนไหวของท่าน เอ๊ะ! มันแปลกประหลาด นี่คนมีปัญญาๆ เขามองกัน

หน้าที่ คนในสายเลือดอยู่แล้ว ศรัทธาไทยเขามีสายเลือดอยู่แล้วว่าเขาศรัทธาในพระพุทธศาสนา ภิกษุเราทำศรัทธาไทยให้ตกลงเป็นอาบดินะ ศรัทธาไทยคือความเชื่ออยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราท่านทรมาน ไม่ใช่ทำศรัทธาไทยให้ตกลง ท่านพยายามทรมานดึงขึ้น

หลวงปู่มันเวลาท่านให้อุบาย เวลาท่านให้อุบาย เห็นไหม คูลี พวกเซนเขาให้อุบาย เขาพยายามจะทำให้คนเฉลียวคิด เขาทำให้คนฉงนสนเท่ ให้คิดเข้ามาภายใน ไอ้คนเรามันจะไหลไปข้างนอก ครูบาอาจารย์ท่านเคาะให้ย้อนกลับมา ให้ทวนกระแสกลับเข้ามาเพื่อให้คนคนนั้นได้สติปัญญา อันนี้ไม่ได้ทำลายศรัทธา อันนี้จะยกขึ้น

เวลาคนถ้าทำลายศรัทธาไทย มากก็ไอ้กันเลนนะ โอ้! จะมาอุปพรหมไว้อย่างดีเลย เดี่ยวจะเอากะเข้าไปรับที่บ้าน วัดนี้ดีดี บริการเต็มที่แล้ว ภาวานาเดี๋ยวจะยัดธรรมะให้ใส่ในใจเลย...มันไม่มีอยู่ มันเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าจะทรมานจะต้องให้เขาขวนขวาย ให้เขาหมั่นเพียร เราจะลวงพันทุกซ์ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะโดยสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้องถึงาม ความเพียร ความวิริยะอดุสาหะโดยมิจฉาทิฐิความเห็นผิด ทำตัวให้ตก

ไปในความลำบากเปล่า นี่ครูบาอาจารย์ท่านพยายามชี้แนะ พยายามจะชักนำขึ้นมา อันนี้คือการให้อุบาย ครูบาอาจารย์ท่านทำอย่างนั้น

ในเมื่อเขามีศรัทธาในสายเลือดอยู่แล้ว เขาเป็นชาวพุทธ เขาทำหน้าที่ของเขา ทำของเขา แล้วเราจะทำหน้าที่ของเรา ถ้าทำหน้าที่ของเรา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้ามันไม่เป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม อากาศหนาว อากาศอุณหภูมิมันต่ำอยู่แล้ว ลมพัดมามันยังมีความหนาวเพิ่มมากขึ้น ก็เลศค้นหาความทะยานอยากของใจมันสุขนอนอยู่แล้วไง ด้วยโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศมันพัดกระหน่ำเข้ามา มันแสดงออกไปมันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นแหละ เรื่องโลกๆ ทั้งนั้น เห็นไหม คุณติ คุณคาราติ เขาต้องมีการเคลื่อนไหว เขาต้องมีการโฆษณาของเขาอยู่ตลอดเวลา เขาพยายามทำของเขาให้เป็นที่เชื่อถือของสังคม แล้วพระองค์ทำอย่างนั้นหรือ

พระเราไม่ต้องทำอย่างนั้น พระเราทำสติ มีปัญญาของเรารักษาตัว การสอนที่ประเสริฐที่สุดคือไม่ต้องสอนเลย ไม่ต้องสอนเลย การดำรงชีวิตมันเป็นแบบอย่าง ถ้าความเป็นแบบอย่างนั้นเขาเห็น ความเป็นแบบอย่าง การดำรงชีวิตของเราความเป็นแบบอย่าง พอเป็นแบบอย่าง เขาสนใจเข้ามา เวลาเขาจะศึกษานั้นนะเรามีให้เขาหรือเปล่า

เวลาเขาจะศึกษา สติคืออะไร แล้วทำไมต้องทำสติ อ้าว! สติก็มีอยู่แล้ว ไม่มีสติ คุณติ เด็กมันขาดสติมันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่นั่นแหละ เวลาคนทำหน้าที่การงาน เพราะว่าความพลั้งเผลอ คุณติถึงได้โดนเขาหลอกหลวงไง ถ้ามีสติสัมปชัญญะขึ้นมา ไม่โลก ไม่ต้องการของใครโดยไม่มีเหตุมีผล เวลาเราทำธุรกิจของเรา เราทำหน้าที่การงานของเรามันมีเหตุมีผลขึ้นมา เรามีปัญญาของเรา ถ้ามันไม่มีเหตุมีผล เหตุผลมันอธิบายไม่ได้ มันต้องมีอะไรในนั้นเด็ดขาด มันต้องมีความไม่ชอบมาพากลอยู่แล้ว เห็นไหม คนที่มีสติมีปัญญาเขาทำความเพียรชอบของเขา เขามีสติของเขา เขาทำหน้าที่การงานของเขา เขามีสติปัญญา เขาไม่เป็นเหยื่อของใคร

แล้วเวลาเราธรรมาภิบาลๆ เราทำธุรกิจ เราทำหน้าที่การงานของเราด้วยความเป็นธรรม ธรรมาภิบาลมีความซื่อสัตย์สุจริตคุ้มครองเรา เพราะเรามีศีล มันมีความปกติของใจ มันมีความซื่อสัตย์สุจริตคุ้มครองหัวใจของเรา ถ้าศีลมันสะอาดบริสุทธิ์แล้วจะเข้าสังคมไหนก็ได้ เข้าสังคมไหนแล้วเราจะไม่หวั่นไหวเลย นี่ไง ถ้าเราทำหน้าที่การงานของเรา เราทำความเห็น ทำเพื่อประโยชน์กับเรา มันจะไปหวั่นไหวตรงไหนล่ะ โลกธรรม ๘ มันจะพัดได้ยังไงล่ะ

เพราะเรามีสติ สติมันคืออะไร สมาธิมันคืออะไร ปัญญามันเกิด ปัญญาโลกีย์ปัญญา ปัญญาที่เขাপระกอบสัมมาอาชีวะกัน เขาประสบความสำเร็จ นั่นมันเป็นปัญญาด้วย แล้วก็มี อานาจาสนาด้วย มันถึงทำได้สมคูลไปหมด ทำทุกอย่างประสบความสำเร็จไป แต่ประสบความสำเร็จแล้วมันก็เป็นผลของวิญญูะ เพราะเขาทำกรรมดีกรรมชั่วมามันถึงให้ผลเป็นแบบนี้ ถ้าเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เรามีอานาจาสนาขึ้นมา เราจะออกจากวิญญูะ เรามีสติปัญญาขึ้นมาแล้วเราจะภาวนาขึ้นมา

ถ้าภาวนา ทำความสงบของใจขึ้นมาแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ปัญญาเห็นแจ้ง เวลาเห็นแจ้ง เห็นแจ้งในอะไร? เห็นแจ้งในการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้น ถ้าเราเป็นครูบาอาจารย์เราจะบอกวิธีการเขาอย่างไร ถ้าบอกวิธีการ เห็นใหม่ คุณติ เขาอาบเหงื่อต่างน้ำ เขาทำหน้าที่การงานของเขาด้วยความทุกข์ความยากของเขา เราก็สงสารเขา ความทุกข์ความยากของเขา เราก็จะไปช่วยเขาทำงาน

ไอนั่นมันงานทางโลก แล้วเวลาเขานั่งเฉยๆ นั่งสมาธิ เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เราต้องน้อมนำเขา เราแก้จิตๆ เพื่อดึงเข้ามา เข้ามาสู่วิปัสสนา ให้เห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัย เราอยู่ในร่มโพธิ์ของธรรมและวินัย เรามีปัจจัยเครื่องอาศัยเพราะว่าบริษัท ๔ เขาเชื่อ เขาเชื่อเขาศรัทธาในพระพุทธศาสนา เขาเชื่อเขาศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาทำบุญทำทานของเขา มันเป็นบุญกุศลของเขา เป็นน้ำใจของเขา เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา เราไม่ได้อะไรหรอก เราไม่ได้อะไร

เราเป็นเนื้อนาบุญๆ เขาจะหว่านพืช ทำพืชไร่ของเขาก็เพื่อประโยชน์ของเขา ไฉนเนื้อนา นั้นต้องรักษาดินของเราให้มันเป็นประโยชน์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เราจะประพฤติปฏิบัติ ก็ให้เป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงแล้วเรบอกเขาอย่างนี้

เราไม่ใช่จะไปเกณฑ์ใครมาให้มาเชื่อ ไม่ใช่เกณฑ์ใครมาให้ยอมรับ ไม่ต้องไปเกณฑ์ใครหรอก มันเป็นเรื่องใจใครหัวใจมัน มันมีอะไรเหนือกว่าหัวใจของคน มันมีอะไรเหนือกว่าหัวใจของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติกันในเรื่องของเรา เราทำของเราจบสิ้นแล้ว มันมีความสมบูรณ์ในตัวมันเองแล้ว มันต้องไปล่าเหยื่อที่ไหนอีกล่ะ เหยื่อมันไม่ต้องไปล่า แต่สาวก-สาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง

เราอยากหาครูหาอาจารย์เพื่อคอยชี้แนะ นั่นเขาแสวงหาอย่างนั้น เขาแสวงหาเพื่อประโยชน์ของเขา

ประโยชน์ทางโลก คุณิ รัฐบาลเขาก็ทำสวัสดิการให้ ทุกอย่างได้หมดละ ทุกอย่างเขาก็เจือจานกันได้ ธรรมะเรา ศาสนสงเคราะห์ ครูบาอาจารย์ของเราท่านก็สงเคราะห์โลก การว่าสงเคราะห์นั้นสงเคราะห์เพื่อความเมตตา แต่จริงๆ แล้วทุกคนก็ต้องการให้เขาเข้มแข็งขึ้นมาใช่ไหม ต้องการให้เขามีสติปัญญาใช่ไหม ต้องการให้เขามีอาชีพ ต้องการให้เขาทำหน้าที่การงานประสบความสำเร็จของเขาใช่ไหม ใ้หนี่เป็นความเห็นของโลกใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้เขามีสติมีปัญญา ต้องการให้เขายืนขึ้นมาได้ ต้องการให้เขาพ้นจากทุกข์ พระพุทธศาสนาฉันมีแก่นมีสารของมัน ในการสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์ก็เป็นเรื่องหนึ่ง แต่เวลาทำให้เขาเกิดปัญญาญาณขึ้นมาฉันอีกเรื่องหนึ่ง เวลาเกิดปัญญาญาณขึ้นมา เห็นไหม คุณิ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านให้อุบาย พยายามจะให้เกิดสติปัญญาขึ้นมา ถ้าคนไม่รู้ไม่เห็นก็บอกว่า โอ้โฮ! ท่านโหดร้าย ทำไมท่านทำขนาดนั้น ทำไมท่านไม่เมตตาเลย ทำไมท่านไม่สงสารพวกนักปฏิบัติเลย

อ้าว! นักปฏิบัติถ้ามันไม่ทำขึ้นมาฉันก็ไม่วู้ ถ้ามันไม่มีความจริงขึ้นมาในใจมันจะเป็นขึ้นมาได้อย่างไรละ แล้วสมบัติสิ่งนี้เขาแสวงหามาได้ยาก คุณิ เวลาเขาทำเหมือนกัน เขาขูดแร่ ขูดเพชรขูดพลอย เขาต้องไปขูดนะ คุณิ เขาขูดลงไปดินลึกขนาดไหน นี่ก็เหมือนกัน เราจะขูดนะ ขูดหัวใจของเขาขึ้นมา เราทำความสงบของใจเรา ด้วยมรรคด้วยญาณขึ้นมา ให้มันเกิดความสามารถ ให้มันเกิดมรรคญาณขึ้นมา เห็นไหม เขาทำเพื่อประโยชน์ ครูบาอาจารย์ท่านทำเพื่อประโยชน์ แล้วผู้ที่ปฏิบัติเขาก็ทำเพื่อประโยชน์ของเขา ถ้าเขาทำขึ้นมาฉันจะได้ประโยชน์ของเขา แล้วเราไปบั่นทอนเขา

มันเป็นความจริง ครูบาอาจารย์ท่านเป็นจริง เพราะคนภาวนาไม่เป็น คนไม่เคยทำเหมือนมันบอกไม่ต้องทำนะ เราสั่งซื้อเขาก็ได้ จะทำเหมือนอะไรก็ลำบาก เดี่ยวเรือเขาจะบรรทุกมาส่งเลย

จะทำเหมือนอะไรก็บอกทำไม่ได้ มันลำบากไปหมด จะสั่งซื้อๆ สั่งซื้อเพราะเราอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ไง แต่ถ้าเป็นยุคโบราณ ทุกคนต้องแสวงหากันเอง แต่เนื่การประพฤติปฏิบัติมันต้องแสวงหาในใจของตัวเองใจ เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตภิฏฐิโก เป็นอริยทรัพย์ เป็นสมบัติ

ภายใน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้คนฉลาด ให้คนฉลาด
พัฒนาขึ้น พอพัฒนาขึ้นมันก็จะเอาความจริงในใจใจ

วันพระ ผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่นี้ ถ้าประเสริฐที่นี้ เราทำที่นี้ของเราให้ประเสริฐ อดตา หิ
อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าเราทำใจของเราได้ เราจะมีคุณสมบัติแนะนำเขาได้ ถ้าเรา
ทำของเราได้ เราต้องรู้จริงเห็นจริง แล้วเราจะพูดออกไปตามความเป็นจริง เอวัง